

поселення: районний центр м. Рогатин (8,9 тис. осіб станом на 2001 р.) і селище міського типу Букачівці (1,6 тис. осіб). За генетичною ознакою м. Рогатин відноситься до поселень, що утворилися на транспортних шляхах, смт. Букачівці – до одногалузевого промислового центру (харчова промисловість).

На Рогатинщині станом на 1 січня 2009 р. нараховується 87 сільських населених пунктів в яких проживає 34,8 тис. осіб. Густота сільського населення краю коливається в межах 52 осіб/км². Більшість населення проживає у невеликих селах чисельністю до 500 осіб. Загалом розподіл сіл за людністю такий: 11 (населення до 49 осіб), 4 (50–99 осіб), 8 (100–199 осіб), 13 (200–299), 14 (300–499), 26 (500–999), 11 (1000–2999). В районі відсутні великі села – з чисельністю населення більше 3 тис. осіб [7]. Для району характерний долинно-яружний тип сільських поселень. Села розташовані тут переважно у долинах і яругах, де кращий мікроклімат і ближче до поверхні залягають ґрунтові води.

Сільські поселення району за виробничими функціями в основному мають сільськогосподарську спеціалізацію. Їх подальший розвиток пов'язаний з ефективністю впровадження стратегічної програми інноваційних реформ на селі, а також переходом сільськогосподарського виробництва на засади агробізнесу.

За планувальною структурою села Рогатинського району в основному є ланцюговими. По території часто зустрічаються присілки, що є перехідною формою від хуторів до малих сіл.

На сучасному етапі розвитку основними проблемами, що постають перед населенням Рогатинщини є старіння й депопуляції людності краю, територіальні відміни у якості життя населення, нелегальна міграція, погіршення демографічного здоров'я населення краю та ін. Вони вимагають вжиття ефективних заходів вирішення з боку держави в рамках врегулювання демографічної ситуації регіону та загального оздоровлення населення краю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гілецький Й.Р. Географія Івано-Франківської області. – Львів: ВНТЛ–Класика, 2003. – 48 с.
2. Сіреджу П. З історії заселення Рогатинщини // Рогатинська земля: історія та сучасність. Матер. перш. наук. конф. (Рогатин, 24–25 березня 1995 р.). – Львів, 1995. – 288 с. – С. 83–86.
3. Соціально-економічна географія України: Навч. посібник / За ред. проф. Шаблія О.І. – Львів: Світ, 2001.
4. Кузик С. Княгинині: краєзнавчі студії. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка; Опілля, 2002. – 448 с.
5. Населення Івано-Франківської області на 1 січня 2003 року. Статистичний щорічник. – Івано-Франківськ: Івано-Франківське обласне управління статистики, 2003.
6. Пашков Михайло. Зворотний бік міграційної карти // Дзеркало тижня. – № 16 (441). – 26 квітня 2003 р.
7. Статистичний щорічник Івано-Франківської області за 2007 рік. – Івано-Франківськ: Івано-Франківське обласне управління статистики, 2002.
8. <http://stat.if.ukrtel.net> – Івано-Франківське обласне управління статистики.
9. <http://www.karpaty.info/ua/uk/if/rg/> - Івано-Франківщина: туристична енциклопедія.

Х.В.ЛІБОВИЧ

ВПЛИВ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ІГОР НА РОЗВИТОК УВАГИ УЧНІВ 4 КЛАСІВ

Вивчення особливостей впровадження українських народних ігор у шкільну практику дітей молодшого шкільного віку дозволить розробити ефективні шляхи для вирішення завдань фізичного виховання.

Изучение особенностей внедрения украинских народных игр в школьную практику детей младшего школьного возраста позволит разработать эффективные пути для решения заданий физического воспитания.

The study of features of introduction of the Ukrainian folk playing school practice of children of midchildhood will allow to develop the effective ways for the decision of tasks of physical education.

За останні 10 років проведено ряд досліджень з проблеми впровадження українських народних ігор у фізичне виховання дітей молодшого шкільного віку. Науковцями обґрунтовано позитивний вплив цих вправ на фізичний розвиток і фізичну підготовленість учнів молодших класів, на формування у них рухових навичок. На думку науковців, наприкінці періоду молодшого шкільного віку гра разом з навчанням і спілкуванням сприяє перетворенню основних пізнавальних процесів на вищі психічні функції, яким властива довільність і опосередкованість.

Увага – це спрямованість і зосередженість свідомості, що забезпечує підвищення рівня сенсорної, інтелектуальної або рухової активності індивіда. Саме увага забезпечує успішну трудову і навчальну діяльність.

На жаль, вплив ігор на показники властивостей уваги школярів вивчено в недостатній мірі, що вказує на актуальність вибраної теми.

У зв'язку з цим, перед нами були поставлені наступні завдання:

1. Визначити показники уваги учнів 4 класів.
2. Розробити методичні рекомендації щодо застосування українських народних ігор у фізичному вихованні учнів 4 класів.
3. Вивчити вплив українських народних ігор на розвиток уваги учнів 4 класів.

Дослідження проводилися на базі ЗОШ №85 м. Львова, під час яких розроблялися методичні рекомендації. Учні двох четвертих класів були розподілені на експериментальну і контрольну групи. Обидві групи нараховували по 20 чоловік, які за час експерименту відвідали не менше 90% уроків і виконували заплановані фізичні навантаження під час занять.

На уроках в контрольній та експериментальній групах вирішувалися однакові освітні завдання визначенні в таблиці 1.

Таблиця 1

Схема і зміст уроку фізичної культури

Частина уроку	Тривалість (хв.)	Контрольна група	Експериментальна група	
			Ігри на переключення уваги	Ігри на стійкість уваги
Підготовча	10-12	розминка		
Основна	15-17	вивчення або удосконалення технічних прийомів гри	"Адам і Єва", "Птахи і зозуля", "День і ніч"; "Бездомна лисиця", "Чорноморець-біломорець", "Запорожець на Січі", "Невід", "Дзвінок на урок", "До своїх прапорців", "Заяць без лігва", "До своїх прапорців".	"Голочка-ниточка", "Викликач номерів", "Гаряча картопля", "Хто найвлучніший", "У річку, гоп", Заборонений рух", "Карлики і велетні", "Земля, вода, вогонь, повітря", "Вовк у рові", "М'яч сусідові", "Гаряча картопля", "Естафета звірів", "М'яч середньому".
	10-12	навчальна гра з волейболу		
Заключна	4-6	вправи на розслаблення м'язів		

Розроблені методичні рекомендації були спрямовані на підвищення показників моторної щільності та інтенсивності навантаження. При цьому увага зверталася на ступінь інтересу школярів до гри та можливість вчителя під час проведення гри контролювати її тривалість. Представлені українські народні ігри дозволяють забезпечити для всіх залучених у грі дітей більше 50% моторної щільності, середню, високу і максимальну інтенсивність. Вони є цікавими для дітей і їх тривалість обумовлюється кількістю повторень чи часом. Освітнє значення рекомендованих ігор проявлялося в удосконаленні необхідних у волейболі способів переміщення та в узгодженості власних рухових дій з діями партнерів. На проведення ігор на уроці фізичної культури відводилося близько 70% часу.

Для визначення властивостей уваги дітей молодшого шкільного віку використовувалися наступні тести: цифрова таблиця Платонова та кільця Ландольта, які були адаптовані для учнів 4 класів.

За допомогою цифрової таблиці Платонова визначалися показники переключення уваги, які переводилися у шкальну оцінку. Отримані результати дозволили визначити рівень переключення уваги. Результати представлені на рис. 1.

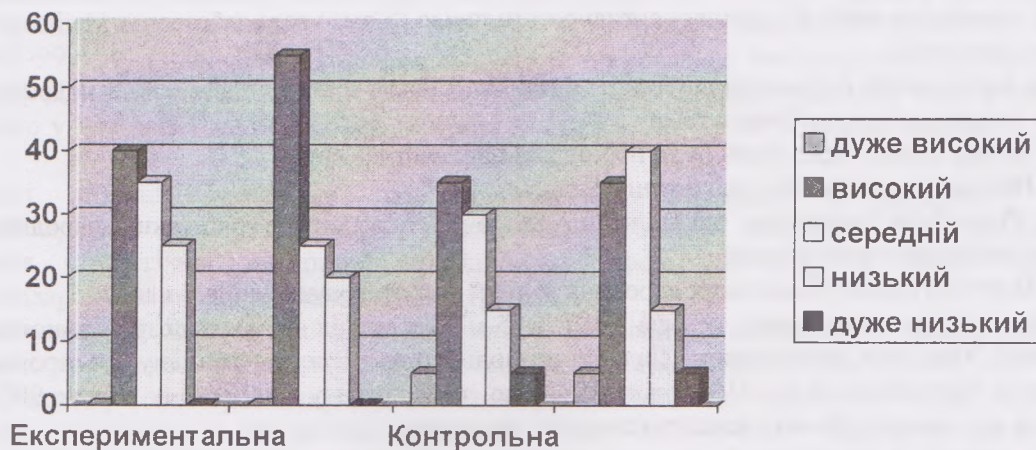

Рис. 1. Рівень переключення уваги в учнів 4-тих класів на початку та в кінці педагогічного експерименту (у%).

Отже, на початку експерименту в експериментальній групі виявлено високий рівень переключення уваги у 40%, середній – у 35%, низький уваги – у 25%

В контрольній групі виявлено дуже високий рівень переключення уваги у 5%, високий – у 35%, середній – у 30%, низький – у 15%, дуже низький – у 5%.

Математична обробка отриманих результатів показала, що між отриманими результатами відсутня вірогідна різниця, оскільки t-критерій Стьюдента становить 0,28 при $n=20$ для кожної групи. Отже, за показниками переключення уваги учні обох класів практично не відрізняються.

В кінці експерименту, в експериментальній групі виявлено високий рівень переключення уваги у 55%, середній – у 25%, низький рівень переключення уваги – у 20%.

В контрольній групі виявлено дуже високий рівень переключення уваги у 5%, високий – у 35%, середній – у 40%, низький – у 15%, дуже низький – у 5%.

Математична обробка отриманих результатів показала, що між отриманими результатами відсутня вірогідна різниця, оскільки t-критерій Стьюдента становить 1,51 при $n=20$ для кожної групи. В той же час, між показниками переключення уваги учнів експериментальної групи на початку і в кінці педагогічного експерименту t-критерій Стьюдента становить 2,68, що вказує на вірогідні зміни з рівнем значущості 95%. Отриманий результат математичної обробки засвідчив покращення показників переключення уваги в учнів експериментальної групи в кінці експерименту у порівнянні з показниками початку експерименту, що підтверджує ефективність розроблених методичних рекомендацій.

За допомогою кільця Ландольта визначалися показники стійкості уваги, які переводилися у шкальну оцінку. Отримані результати дозволили визначити рівень стійкості уваги. Результати представлені на рис. 2.

Отже, на початку експерименту в експериментальній групі виявлено високий рівень стійкості уваги у 10%, середній – у 25%, низький – у 60%, дуже низький – у 5%.

В контрольній групі виявлено середній рівень стійкості уваги у 30%, низький – у 55%, дуже низький – у 15%.

Математична обробка отриманих результатів показала, що між отриманими результатами відсутня вірогідна різниця, оскільки t-критерій Стьюдента становить 0,14 при $n=20$ для кожної групи. Отже, за показниками стійкості уваги учні обох класів практично не відрізняються.

В кінці експерименту, як видно з рис. 2, в експериментальній групі виявлено дуже високий рівень стійкості уваги у 5%, високий рівень у 40%, середній – у 50%, низький – у 5%.

В контрольній групі виявлено середній рівень стійкості уваги у 50% учнів, низький – у 40%

учнів, дуже низький – у 10% учнів.

Математична обробка отриманих результатів показала, що між отриманими результатами існує вірогідна різниця, оскільки t-критерій Стьюдента становить 2,39 при $n=20$ для кожної групи. Крім того, між показниками стійкості уваги учнів експериментальної групи на початку і в кінці педагогічного експерименту t-критерій Стьюдента становить 2,70, що вказує на вірогідні зміни з рівнем значущості 95 % ($P \leq 0,05$).

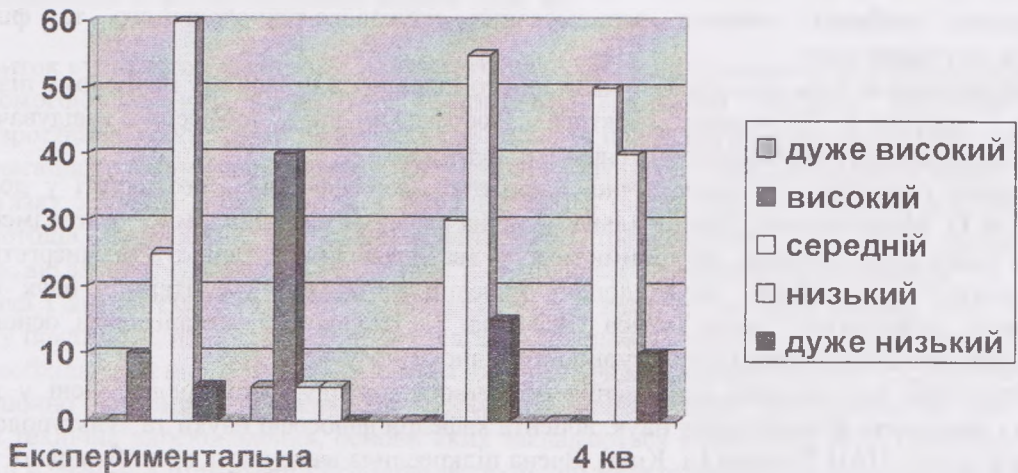

Рис. 2. Рівень стійкості уваги в учнів 4-тих класів на початку та в кінці педагогічного експерименту (у%).

Висновки

Отримані результати математичної обробки засвідчили значне покращення показників стійкості уваги в учнів експериментальної групи в кінці експерименту у порівнянні з показниками учнів контрольної групи, що підтверджує ефективність розроблених методичних рекомендацій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боберський І. Рухові забави та ігри / Упорядник Є. Приступа.- Львів, 1992.- 64 с.
2. Левків В. І. Використання засобів української народної фізичної культури у фізичному вихованні дітей молодшого шкільного віку : Автореф. дис... канд. наук з фіз.виховання і спорту (24.00.02) / Волинський держ. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 1998. – 16 с.
3. Методи психологической диагностики. – М.: РАН, Институт психологии, 1994.-205 с.
4. Мудрик С.Б. Рухливі ігри на уроках фізичної культури: Навчально-методичний посібник. – Луцьк: Надстр'я, 1996. – 156 с.
5. Приступа Є., Слімаковський О., Лук'янченко М. Українські народні рухливі ігри, розваги та забави: методологія теорія і практика. – Дрогобич: видання ТЗОВ «Вимір». – 1999. – 449 с.

О. А. МАРУСЕНКО

ДРУГА ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «НА ШЛЯХУ ДО СИНТЕЗУ ФІЛОСОФІЇ, НАУКИ І РЕЛІГІЇ»

Десятого-одинадцятого квітня 2009 року на базі Національного університету «Львівська політехніка» відбулась друга Всеукраїнська науково-практична конференція «На шляху до синтезу філософії, науки і релігії», що була організована сумісними зусиллями вчених кафедри філософії університету та представниками громадського об'єднання «Сходження».

В роботі конференції взяли участь вчені з різних міст України: зі Львова, Києва, Дніпропетровська, Донецька, Луганська, Івано-Франківська, Полтави, Луцька, Кам'янець – Подільська, Чернівців тощо. На початку конференції пролунали привітальні виступи директора Інституту гуманітарних та соціальних наук Національного університету «Львівська політехніка», професора І. Карого та завідувача кафедри філософії В. Петрушенко.

На пленарному засіданні були представлені вісім доповідей, у яких з різних кутів зору аналізувались шляхи синтезу філософії, релігії та науки. Так, у доповіді доктора філософських наук, професора, завідувача кафедри філософії науки та культурології центру гуманітарної освіти НАН